

ΣΥΝΤΑΡΑΚΤΙΚΟ. ΞΕΠΕΡΝΑ ΚΑΘΕ ΠΡΟΣΔΟΚΙΑ! — *DE MORGEN*

LIZE SPIT ΤΟ ΦΤΥΑΡΙ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΚΛΑΙΡ ΝΕΒΕ • ΕΥΗ ΣΙΟΥΓΓΑΡΗ

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ
ΑΠΟ 170.000
ΑΝΤΙΤΥΠΑ
ΣΤΟ ΒΕΛΓΙΟ

ΜΕΤΟΙΧΜΙΟ

9.00

Η πρόσκληση έφτασε πριν από τρεις εβδομάδες, με πολύ περισσότερα γραμματόσημα απ' όσα χρειαζόταν. Αρχικά, σκεπτόμενη αυτά τα γραμματόσημα και το γεγονός πως, εντέλει, το βάρος τους πρέπει να επιβάρυνε τα έξοδα αποστολής, ένιωσα να με πλημμυρίζει η ελπίδα: υπάρχουν λοιπόν ακόμη πράγματα που καθιστούν άλλα πράγματα δυνατά και αντιστρόφως.

Ο φάκελος ήταν ακουμπισμένος πάνω στην υπόλοιπη αλληλογραφία, καμιά δεκαριά γράμματα και διαφημίσεις, τακτοποιημένα σε δύο μικρές ισοϋψείς στοίβες μπροστά στην πόρτα μου. Αυτό έφερε την υπογραφή του γείτονά μου: μια στοίβα για κάθε εξυπηρέτηση που ήμουν υποχρεωμένη να ανταποδώσω. Κάτω από την πρόσκληση με τα υπερτιμημένα ταχυδρομικά τέλη βρισκόταν το προωθητικό έντυπο ενός γαλλόφωνου μέντιουμ και το φυλλάδιο ενός καταστήματος παιχνιδιών, με παραλήπτη τους γείτονες του πάνω ορόφου – δεν είναι σπάνιο το γραμματοκιβώτιό μου να καταβροχθίζει την ανεπιθύμητη αλληλογραφία, αυτήν που κάνει τα παιδιά τους να γκρινιάζουν. Ο διπλανός σωρός περιλάμβανε λογαριασμούς και τέσσερα αντίτυπα ενός διαφημιστικού φυλλαδίου

εκπτώτικου σουπερμάρκετ, που κάθε φορά παρουσίαζε την ίδια μίξερα γεμισμένη γαλοπούλα, τον ίδιο κορμό με μόκα, το ίδιο φτηνό κρασί. Πράγματι, δεν είχα προβλέψει ακόμη τίποτα για την παραμονή της Πρωτοχρονιάς.

Περιμάζεψα αυτό το υποτυπώδες οδόφραγμα, μπήκα στο διαμέρισμά μου και, με την αλληλογραφία στο χέρι, ξεκίνησα τη καθιερωμένη σύντομη περιπολία μου, ανοίγοντας τις πόρτες μία μία, χωρίς να ξέρω τι θα ήταν χειρότερο: να πέσω πάνω σε κάποιον παρείσακτο ή να ξαναβρώ για άλλη μια φορά τα ίδια δωμάτια άδεια.

Αφού κρέμασα τα γάντια και το παλτό μου, ξεφλούδισα μια πατάτα για το βραδινό μου φαγητό, αφαιρώντας τις φύτρες που είχαν βγει εξαιτίας της έκθεσης στο φως. Έπειτα γέμισα τον βραστήρα και, για να του δώσω να καταλάβει πως έπρεπε να βιαστεί, έβαλα την κατσαρόλα πάνω στο μάτι χωρίς νερό και το άναψα στη μέγιστη ένταση.

Στο μεταξύ, είχα τον χρόνο να εξετάσω εκείνο το γράμμα.

Το όνομα και η διεύθυνσή μου ήταν γραμμένα με μαύρο μελάνι με έναν γραφικό χαρακτήρα που γνώριζα, αλλά που δεν κατάφερα αμέσως να προσδιορίσω. Με τη μύτη του αποφλοιωτή άνοιξα τον φάκελο. Σε μια λευκή κάρτα υπήρχε η φωτογραφία ενός μωρού και ένα όνομα. Δεν χρειαζόταν να παρατηρήσω λεπτομερώς την εικόνα, το όνομα ή την ημερομηνία για να καταλάβω ότι δεν επρόκειτο για αγγελτήριο γέννησης αλλά για ένα πορτρέτο του Γιαν. Φέτος, στις 30 Δεκεμβρίου θα έκλεινε τα τριάντα.

Έστρεψα πάλι το βλέμμα στη διεύθυνση, στο όνομα της οδού μου. Τα ορνιθοσκαλίσματα είχαν σκάψει το χαρτί σε βάθος, οι θηλιές των γραμμάτων χόρευαν ακριβώς πάνω από τις

οριζόντιες γραμμές. Ήταν η γραφή του Πιμ φυσικά. Για χρόνια καθόμουν δίπλα του στην τάξη, τον είχα δει να γράφει διαγωνίσματα, αλλά ποτέ δεν κατάλαβα γιατί πίεζε τόσο πολύ το στιλό του. Αυτό δεν έκανε πιο ακριβείς τις απαντήσεις του.

Ο Πιμ είχε βρει λοιπόν τη διεύθυνσή μου. Την είχε αντιγράψει επιμελώς, γράμμα γράμμα. Η ίδια η πρόσκληση ήταν τυπωμένη. Στην εσωτερική πλευρά της κάρτας υπήρχε μια σύντομη παράγραφος με το επεξηγηματικό κείμενο.

«Αγαπητέ / Αγαπητή...» Η διάστικτη γραμμή άφηνε χώρο για το όνομά μου, γραμμένο με το χέρι.

Όπως όλοι γνωρίζετε, ο Γιαν θα γιόρταζε αυτόν τον μήνα τα 30ά του γενέθλια, επιπλέον όμως εγκαινιάζουμε τις νέες μας εγκαταστάσεις παραγωγής γάλακτος, σχεδόν πλήρως αυτοματοποιημένες. Είναι ευκαιρία να βρεθούμε για μια φιλική συγκέντρωση.

Έβγαλα τα παπούτσια μου για να νιώσω το τρυφερό ξύλο του παρκέ κάτω από τα πόδια μου. Το μνημόσυνο του Γιαν είχε μετατραπεί σε διαφημιστική εκδήλωση, έτσι ώστε να συγκεντρωθεί όσο το δυνατόν περισσότερος κόσμος στα εγκαίνια μιας καινούργιας εταιρείας.

Δεν διάβασα παρακάτω. Η πρόσκληση κατέληξε στον σκουπιδοτενεκέ μαζί με τις πατατόφλουδες και την υπόλοιπη αλληλογραφία. Άνοιξα τη βρύση στο τέρμα, άπλωσα τους καρπούς μου κάτω από το παγωμένο νερό υπό πίεση και έβρεξα το πρόσωπό μου.

Η κατσαρόλα άρχισε να τρίζει, το διψασμένο μαντέμι απαιτούσε κι εκείνο λίγο νερό. Ο βραστήρας είχε σβήσει, παρ' όλα αυτά έκλεισα το μάτι. Δεν πεινούσα πια.

Φυσικά, προτού ακόμη σκουπίσω τα μάγουλά μου με την πετσέτα της κουζίνας, ήξερα ότι δεν είχα ξεμπερδέψει με την πρόσκληση.

Την έβγαλα από τον σκουπιδοτενεκέ.

Το άμυλο της πατάτας είχε λερώσει τη φωτογραφία του Γιαν. Από το στόμα του ξεκινούσε μια μαύρη γραμμή που επέκτεινε τα χείλη του μέχρι το κέντρο του μετώπου του. Με τη γωνία της πετσέτας προσπάθησα να δώσω στο χαμόγελο την αρχική του μορφή.

3 μ.μ.: άνοιγμα των στάβλων. 3.15 μ.μ.: σύντομη επίδειξη των ρομπότ άμελης και στη συνέχεια δεξίωση. ΥΓ: Να έχετε μαζί σας ζεστά ρούχα. Μη φέρετε λουλούδια αλλά, για παράδειγμα, μια φωτογραφία ή κάποια ωραία ιστορία για τον αδελφό μου. Μπορείτε να τις στείλετε από τώρα με μέιλ στη διεύθυνση info@kalosirthatetestifarma.be ή να τις αναρτήσετε στον λογαριασμό Facebook του Γιαν. Οδηγίες για τη διαδρομή όπισθεν.

Στην πίσω σελίδα της πρόσκλησης, κάτω από έναν σχηματοποιημένο χάρτη, υπήρχε ένα τραγικά γλυκανάλατο παράθεμα. Παρότι το διάβασα και το ξαναδιάβασα μεγαλόφωνα, όπως πιθανότατα επιθυμούσε ο Πιμ, όλα αυτά δεν αποτελούσαν παρά μια σειρά από λέξεις που, όσο κι αν προσπαθούσαν, δεν έλεγαν τίποτα.

Είναι τώρα περασμένες εννέα. Μόλις πέρασα τη Βιλβόρντ. Το ψηφιακό ρολόι του αυτοκινήτου τρεμοσβήνει κάθε δυο τρία δευτερόλεπτα και πηγαίνει μερικά λεπτά μπροστά σε σχέση με την ώρα που δείχνει το κινητό μου. Μπορεί να

φταίει το κρύο. Όση ώρα τρέχω στον αυτοκινητόδρομο, το πρόσωπο του Γιαν κάθεται ατάραχο πλάι μου, στο κάθισμα του συνοδηγού.

Δεν είναι γι' αυτή τη φωτογραφία που πήρα μαζί μου την πρόσκληση. Δεν μου χρειάζεται ούτε το πρόγραμμα ούτε ο χάρτης πρόσβασης.

Το μόνο που με ενδιαφέρει είναι τα γραμματόσημα, κολλημένα σε παχιά στρώση πάνω στον φάκελο. Αποδεικνύουν ότι ο Πιμ ήθελε να είναι σίγουρος πως η επιστολή του θα έφτανε στα χέρια μου. Φυσικά, ξέρω καλά ότι αυτό το γράμμα δεν απευθύνεται στο άτομο που είμαι σήμερα αλλά στην Εύα που ήμουν πριν από το καλοκαίρι του 2002, εκείνης της εποχής που ακόμη μιλούσαμε μεταξύ μας. Και γι' αυτόν τον λόγο, κάνω ακριβώς αυτό που θα έκανα και τότε: αγνωώ την επιφυλακτικότητά μου και πηγαίνω παρ' όλα αυτά.

4 ΙΟΥΛΙΟΥ 2002

Η φωνή του παρουσιαστή ακούγεται από τον κήπο. Σήμερα είναι Πέμπτη. Έχει τόσα μποτιλιαρίσματα στους δρόμους, που ο τύπος θα έκανε καλύτερα να απαριθμεί τα σημεία όπου η κυκλοφορία εξελίσσεται χωρίς προβλήματα αυτή την ώρα αιχμής. Η μετεωρολογική υπηρεσία αναγγέλλει προσεχώς μερικές μέρες καύσινα. Μετά το δελτίο, ακούμε το «Underneath Your Clothes». Η μελωδία καλύπτεται από το φτερούγισμα των πουλιών που πετούν.

Ίσως είναι επειδή επιτέλους κοιμήθηκα καλά την περασμένη νύχτα ή επειδή με τη μουσική κάθε κίνηση που κάνω είναι ισορροπημένη, πάντως για πρώτη φορά από τότε που άρχισε ο χειμώνας, μου φαίνεται πως ξυπνάω εκεί που πρέπει. Έχω μπροστά μου ακόμη ένα ολόκληρο καλοκαίρι. Οι καμπάνες της εκκλησίας θα φροντίζουν η κάθε ώρα να έχει τη σωστή διάρκεια, κανείς δεν πρόκειται να γυρίσει τους δείκτες πιο γρήγορα ή πιο αργά απ' ό,τι πρέπει, ούτε καν ο Λόρενς και ο Πιμ. Αυτή η σκέψη με καθησυχάζει, κάτι που δεν μου είχε συμβεί από την κηδεία του Γιαν. Αρκεί να ακολουθήσω τον προβλεπόμενο ρυθμό και όλα θα πάνε καλά.

Ανακάθομαι στο υπερυψωμένο κρεβάτι μου. Παρατηρώ

ότι η Τέσι στέκεται όρθια δίπλα στο δικό της. Τα τσουλούφια των μαλλιών της έχουν κολλήσει πάνω στο κρανίο της από τον ιδρώτα. Περιεργάζεται το σεντόνι της, ελέγχει ότι κρέμεται ακριβώς κατά το ίδιο μήκος από την κάθε πλευρά του κρεβατιού.

«Κοιμήθηκες καλά απόψε;»

Νεύει καταφατικά.

Είναι η ιδανική ημέρα για μαγικές μπάλες.

Πηγαίνοντας να πάρω το ποδήλατό μου πέφτω πάνω στον μπαμπά. Με το τοιγάρο στο χέρι ακούει με κάποια υπερηφάνεια τις ειδήσεις των έντεκα που μεταδίδει δυνατά και ξεκάθαρα το τρανζίστορ. Το έχει κρεμάσει στην κορυφή της κερασιάς για να διώχνει τα κοράκια.

Στηρίζεται στον τοίχο του κτίσματος που ονομάζουμε «εργαστήριο», αν και δεν εργάζεται ποτέ κανείς εκεί.

Στον δρόμο που οδηγεί προς τη θάλασσα τα μποτιλιάρια εξαιτίας δύο σοβαρών ατυχημάτων στον Ε4ο δεν έχουν μειωθεί ακόμη, μόλις έχωσα ένα πενηντάλεπτο σε καθεμιά από τις κάλτσες μου. Καθώς προχωρώ, τα κέρματα κατεβαίνουν όλο και πιο κάτω.

Ο μπαμπάς ξεκολλάει απότομα από τα χείλη του τη γόπα που έχει καπνίσει ως το φίλτρο, την πατάει με την παντόφλα του, τη μαζεύει.

Φοράει ένα μαύρο τζιν. Είναι το παλιό του παντελόνι εργασίας, αλλά που έχει ξεχειλώσει με τον χρόνο. Το ύφασμα φουσκώνει πάνω από τα γόνατα, πράγμα που μαρτυρά τη συνήθη στάση του πατέρα μου, όταν κάθεται πάνω στις φτέρνες του δίπλα στην κάσα με τις μπίρες.

«Α! Εύα».

Κάνει μεταβολή, μου κάνει νόημα να τον ακολουθήσω. Όταν το προφέρει εκείνος, το όνομά μου ακούγεται σαν εντολή ή σαν ερώτηση, σπάνια σαν κάτι που μου ανήκει.

Προχωράω πίσω του μέχρι το εργαστήριο. Τα κέρματα κατακυλούν κατά μήκος των αστραγάλων μου και καταλήγουν βαθιά μέσα στις κάλτσες μου.

Η μαμά είχε βρει την ονομασία «εργαστήριο» όταν είχαν αγοράσει αυτό το σπίτι, στο οποίο κάθε κενός χώρος είχε τη δυνατότητα να γίνει οτιδήποτε ήθελαν, με μοναδική προϋπόθεση ότι θα το επαναλάμβαναν αρκετές φορές. Εδώ, ο μπαμπάς θα έκανε σπουδαία πράγματα: θα καλλιεργούσε τον κήπο, θα κλάδευε τον φράχτη, θα έφτιαχνε κομπόστ, θα ανακαίνιζε το μπάνιο... Αυτό το δωμάτιο, που οι πρώην ιδιοκτήτες χρησιμοποιούσαν ως παιδικό, το στόλιζε μια ταπετσαρία με μοτίβο από αρκουδάκια. Στο κέντρο ο μπαμπάς είχε χτίσει ένα τοιχάκι με διάτρητα τούβλα ώστε να κρεμάσει τον νιπτήρα. Σκόπευε να το ντύσει παντού με πλακάκια όταν θα είχε συγκεντρώσει τα απαραίτητα χρήματα. Ο Γιόλαν συνειδητοποίησε μια μέρα ότι οι τρύπες στα τούβλα ήταν ιδανικές για να βάζουμε τις οδοντόβουρτσες.

«Στο ενδιάμεσο είναι πολύ πρακτικό» αποφάνθηκε η μαμά.

Ο Γιόλαν έσπευσε να το επιβεβαιώσει: δεν υπάρχει χρόνος στο ενδιάμεσο του χρόνου.

Υπάρχουν άδεια κουτάκια μπίρας και άλλα σκουπίδια σκόρπια σε όλο το εργαστήριο. Οι τοίχοι είναι καλυμμένοι με μανιτάρια που ως επί το πλείστον φυτρώνουν στραβά. Λοξοκοιτώντας κάτω από την καλύπτρα τους, βρίσκονται στην

πρώτη σειρά για να παρακολουθούν όσα συμβαίνουν εδώ μέσα όλη μέρα.

Ο μπαμπάς χώνει την πατημένη του γόπα σε ένα κουτάκι όπου έχει μείνει ακόμη λίγη μπύρα.

«Διαφορετικά θα έχουμε γκρίνιες». Δείχνει την πόρτα που επικοινωνεί με το υπόλοιπο σπίτι, με την κουζίνα.

Οι ώμοι του μπαμπά είναι πεσμένοι, δίνουν την εντύπωση ότι οι μασχάλες του είναι πολύ βαριές. Κοιταζόμαστε, εκείνος κι εγώ, μέσα σε αυτό το εργαστήριο, γεμάτο με κάθε είδους διαφημιστικά γκάτζετ που προσφέρει το κατάστημα Peters για κάθε αγορά μιας κάσας Maes Pils: μπλε κασκέτα, φουσκωτοί δίσκοι σερβιρίσματος πάνω σε μπλε μαξιλάρια, μπλε μπάλες παραλίας.

Βλέπει αυτό που βλέπω; Ότι το εργαστήριο έχει μετατραπεί σε αποθήκη λαχνών κατάλληλων για τόμπολα;

Το βλέμμα μου σταματάει σε ένα τρυπάνι το οποίο, αντίθετα με τα άλλα εργαλεία, δεν κρέμεται από την οροφή αλλά είναι ακουμπισμένο πάνω σε ένα ράφι που συναρμολογήθηκε και στη συνέχεια στερεώθηκε στον τοίχο αρκετά πρόσφατα. Δεν έχει χρησιμοποιηθεί από τότε. Ανάμεσα στο τρυπάνι και το ράφι είναι δύσκολο να πει κανείς ποιο επέτρεψε στο άλλο να υπάρξει.

Αυτά τα εργαλεία δεν βρίσκονται εδώ τυχαία. Μένουμε κοντά στο Aldi – με τα πόδια θέλει αρκετό περπάτημα, αλλά με το ποδήλατο είναι πολύ εύκολο. Εκεί, κάθε χρόνο βρίσκεις τουλάχιστον ένα πράγμα που ένας πατέρας δεν διαθέτει ακόμη. Στη γέφυρα που περνάει πάνω από τον αυτοκινητόδρομο συνδέοντας το χωριό μας με τη γειτονική κωμόπολη, βλέπεις συχνά μαμάδες καβάλα στα ποδήλατά τους να προχωρούν

κάνοντας ζιγκ ζαγκ, με το τιμόνι παραφορτωμένο με ηλεκτρικά πριόνια, συσκευές για μασάζ Medion, ψαλίδια κλαδέματος ή λαβίδες για ψησταριές.

Αυτό το τρυπάνι το κάναμε δώρο στον μπαμπά πριν από ένα χρόνο. Του άρεσε πολύ όσο βρισκόταν ακόμη τυλιγμένο στη συσκευασία δώρου πάνω στον μπουφέ. Αφού το ξεπακέταρε, το άφησε πάνω σε μια στοίβα από σιδερωμένες πετσέτες και παρέμεινε εκεί μέχρι τη στιγμή που οι προετοιμασίες για τα επόμενα γενέθλια δεν ήταν πια δυνατόν να αναβληθούν.

«Κατά μέσο όρο, ένα τρυπάνι δεν χρησιμοποιείται πάνω από έντεκα λεπτά κατά τη διάρκεια της ζωής του» μου είπε ο μπαμπάς.

«Δίγο είναι».

Προσπαθώ να δω αν η ετικέτα είναι ακόμη κολλημένη στο κουτί για να υπολογίσω το κόστος ανά δευτερόλεπτο. Θα το πω μετά στον Πιμ και στον Λόρενς, μπορεί να τους ενδιαφέρει.

«Κοίτα, Εβίτα. Θα ήθελα να δεις κάτι».

Ο μπαμπάς μου δείχνει μια θηλιά που κρέμεται στο μεσαίο δοκάρι κάτω από τον σκελετό της στέγης, δίπλα στο ψαλίδι κλαδέματος.

«Δεν φαίνεται εκ πρώτης όψεως, αλλά ξέρεις πόσο δύσκολο είναι να την κρεμάσεις σωστά;»

Απαντώ ανασηκώνοντας τους ώμους. Οι άνθρωποι ανασηκώνουν πάντα τους ώμους όταν βρίσκονται αντιμέτωποι με πράγματα που δεν τους ενδιαφέρουν ή που τους ενδιαφέρουν πολύ αλλά για τα οποία δεν ξέρουν τι να πουν. Σκέφτομαι κάθε φορά ότι είναι επείγον να διαλέξω ένα άλλο μέρος του σώματος γι' αυτόν τον σκοπό ή τουλάχιστον μια άλλη

κίνηση. Η ανατομία των ώμων, σε αντίθεση με αυτή των φρυδιών, δεν επιτρέπει εύκολα τις λεπτές διαφοροποιήσεις.

«Δεν μπορεί οποιοσδήποτε να καταφέρει κάτι τέτοιο» λέει ο πατέρας μου. «Ο κόμπος πρέπει να βρίσκεται στο σωστό ύψος».

«Κατάλαβα. Και ποιο είναι το σωστό ύψος;»

Η ερώτησή μου πέφτει στο κενό.

«Με έναν αποτυχημένο κόμπο, υποφέρεις φρικτά. Και υποθέτω πως δεν θα ήθελες να υποφέρω, έτσι δεν είναι;»

Κοιτάζω και πάλι το σχοινί νεύοντας αρνητικά.

«Εάν δεν πέσεις από αρκετά ψηλά, ο βέρκος σου δεν θα σπάσει. Αποτέλεσμα, το πράγμα καθυστερεί. Αν πάλι πέσεις από πολύ ψηλά, το κρανίο σου εξαρθρώνεται. Θα μπορούσες να υποβάλεις σε τέτοια δοκιμασία αυτούς που θα σε βρουν;»

«Όχι, δεν θα ήταν σωστό» λέω.

Ο μπαμπάς φοράει ένα κασκέτο. Ο ιδρώτας των τελευταίων ημερών, που έχει εμποτίσει το πανί, είναι τώρα στεγνός: το αλάτι έχει σχηματίσει λευκές γραμμές που κυματίζουν στο ύψος του μετώπου. Όσο πιο ζεστή ήταν η μέρα, τόσο πιο ψηλά βρίσκεται το ίχνος.

Με κοιτάζει χωρίς να λέει κουβέντα, βγάζει το κασκέτο, το εξετάζει για να δει αν συμβαίνει κάτι περίεργο. Δεν βλέπει τίποτα. Το κασκέτο ξαναβρίσκει τη θέση του στο κεφάλι του, ανάποδα αυτή τη φορά.

Δεν μπορώ να μην το σκεφτώ: αυτός ο άνθρωπος είναι ο πατέρας μου. Είναι μεγαλύτερος σε ηλικία από τον μέσο όρο, επειδή άργησε να συναντήσει τον άνθρωπο που δέχτηκε να κάνει παιδιά μαζί του. Εργάζεται σε μια τράπεζα, όπου κάνει πράγματα για τα οποία δεν μιλάει ποτέ εκτενώς και για τα

οποία δεν τον ρωτάμε, αφού οι άνθρωποι θεωρούν δεδομένο ότι, αν ο ενδιαφερόμενος δεν μιλάει για ένα θέμα, αυτό σημαίνει ότι δεν έχει τίποτα να διηγηθεί. Για να πάει σε αυτή τη δουλειά, πρέπει να πάρει το ποδήλατό του –ακόμα και όταν βρέχει– μέχρι τη στάση, όπου επιβιβάζεται στο λεωφορείο για διαδρομή μισής ώρας ακόμα. Εκείνες τις ημέρες κερδίζει ίσα ίσα όσα χρειάζεται για να ζήσει τη γυναίκα και τα παιδιά του –οι οποίοι δεν του κάνουν ερωτήσεις– και για να τους προσφέρει μια στέγη στην οποία μπορεί να κρεμά τα δώρα που αγόρασαν με τα λεφτά του, χωρίς όμως τη συγκατάθεσή του.

Ως πρωτότοκη κόρη αυτού του ανθρώπου δεν έχω το δικαίωμα να αρκεστώ σε ένα απλό νεύμα του κεφαλιού ούτε να απαντήσω πριν να μάθω ποιες ακριβώς είναι οι προθέσεις του.

Παίρνω ένα κάπως βεβιασμένο ύφος. Δεν πρόκειται για χαμόγελο. Δεν πρόκειται για συμπόνια. Κατανόηση ίσως, αν και αγνώ με τι μπορεί να μοιάζει η κατανόηση μεταφρασμένη στη γλώσσα των μορφασμών.

«Σίγουρα πιστεύεις, όπως η μητέρα σου, ότι ένας κωλόγερος σαν εμένα δεν κάνει ποτέ αυτό που λέει. Ότι ο περί ου ο λόγος κωλόγερος παραείναι φοβητσιάρης για να κάνει κάτι τέτοιο;»

Ο μπαμπάς λέει πάντα «η μητέρα σου» και η μαμά κάνει ακριβώς το ίδιο: όταν μιλάει γι' αυτόν, λέει «ο πατέρας σου». Δεν είναι πολύ τίμιο. Προσπαθούν κατά κάποιον τρόπο να τη βγάλουν καθαρή, κάνοντας σαν να τους είχα διαλέξει εγώ.

«Να σου κάνω μια επίδειξη;»

Αρπάζει την ξεχαρβαλωμένη σκάλα, την ανοίγει κάτω από

τη θηλιά και ανεβαίνει τα σκαλοπάτια. Στο τρίτο σκαλοπάτι, η σκάλα αρχίζει να ταλαντεύεται επικίνδυνα. Πλησιάζω και στέκομαι δίπλα της για να κρατήσω τους ορθοστάτες. Τα κέρματα χώνονται ακόμα πιο βαθιά, κάτω από τα πέλματα των ποδιών μου. Το δελτίο των έντεκα έχει τελειώσει, ένα διαφημιστικό διάλειμμα ακολουθεί.

«Μην πετάτε τα χρήματά σας απ' το παράθυρο! Αν βρείτε το ίδιο προϊόν φθηνότερο αλλού, σας επιστρέφουμε τη διαφορά».

Ο μπαμπάς ανέβηκε μέχρι πάνω. Πατώντας με τα δύο πόδια στο τελευταίο σκαλί, προσπαθεί να ισορροπήσει και τελικά στέκεται ακριβώς κάτω από τη θηλιά. Το σχοινί απομακρύνεται, επανέρχεται, του ρίχνει μια σφαιλιρίτσα στο πίσω μέρος του κεφαλιού. Παραλίγο να χάσει την ισορροπία του. Εγώ κρατάω τη σκάλα γερά. Το μόνο που μπορώ να κάνω είναι να τον εμποδίσω να πέσει. Δεν μπορώ να τον εμποδίσω να πηδήξει. Έτσι όπως πατάω τα πόδια μου με δύναμη, τα κέρματα με καίνε ακόμα περισσότερο. Η κεφαλή του Αλβέρτου Β΄ θα αποτυπωθεί για όλη μου τη ζωή κάτω από τα πέλματά μου.

Ο μπαμπάς τραβάει το σχοινί απότομα – είναι δεμένο γερά. Το περνάει γύρω από τον λαιμό του. Ρίχνει μια ματιά στην μπλε αυτοκρατορία πάνω στην οποία τώρα δεσπόζει. Κάνει ένα νεύμα με το κεφάλι. Που μάλλον εκφράζει ικανοποίηση.

«Οι άνθρωποι που αυτοκτονούν με απαγχονισμό γδέρνουν συχνά το δέρμα του λαιμού με τα νύχια τους» συνεχίζει. «Γιατί μετανιώνουν. Δεν πρέπει να μετανιώνει κανείς».

Κουνάω το κεφάλι καταφατικά.

«Με άκουσες, Εύα;»

Κουνάω πάλι το κεφάλι.

«Έ λοιπόν, τι είπα;»

«Ότι δεν πρέπει ποτέ να μετανιώνουμε».

« Δεν σε ακούω».

« Δεν πρέπει ποτέ να μετανιώνουμε» επαναλαμβάνω, πιο δυνατά αυτή τη φορά.

Μόνο τότε κοιτάζει προς το μέρος μου, με βλέπει να στέκομαι εκεί, με τα δάχτυλα σφιγμένα στη σκάλα.

Για μια στιγμή σωπαίνει.

«Εύα, πρέπει να κάνεις κάτι για τα μαλλιά σου. Δεν είναι ωραία έτσι».

Εμένα μου φαίνεται ότι τα μαλλιά μου έχουν το σωστό μήκος: αρκετά κοντά για να τα αφήνω λυτά όταν κάνει κρύο, όσο χρειάζεται μακριά για να τα δένω όταν έχει ζέστη. Πρέπει απλώς να τα συνηθίσει έτσι ο μπαμπάς. Έκοψα μόνη μου δύο ή τρεις πόντους την περασμένη εβδομάδα, επειδή στις άκρες είχαν ψαλίδα. Το έκανα μπροστά στον καθρέφτη, πάνω από το παλιομοδίτικο έπιπλο στο γεμάτο μούχλα μπάνιο μας, με το ψαλίδι που χρησιμοποιεί μερικές φορές η μητέρα μου για τα υφάσματα.

«Ευχαριστώ που κράτησες τη σκάλα, Εύα». Ο πατέρας μου έχει βγάλει το κεφάλι του από τη θηλιά και στέκεται ήδη δύο σκαλοπάτια πιο κάτω.

«Μόνο εσύ το ξέρεις. Ακόμα και η μητέρα σου δεν έχει ιδέα. Ας μείνει όπως έχει». Ψαχουλεύει στην τσέπη του και, στηρίζοντας τη μέση του στα μεσαία σκαλοπάτια, ανάβει κι άλλο τσιγάρο. «Το ότι σου το έδειξα είναι μάλλον καλό σημάδι». Τα μάγουλά του βαθαίνουν, σαν να τα έχουν ρουφήξει τα σαγόνια του. Κατεβαίνει προσεκτικά τα τελευταία σκαλο-

πάτια. Μόλις φτάνει κάτω, με χτυπά τόσο δυνατά στον ώμο που παραλίγο να πέσω, είναι από τις σφαλιάρες που οι πατεράδες ρίχνουν συνήθως στους γιους τους.

Του λέω: «Το κάπνισμα δεν σου κάνει καλό».

Στη βιτρίνα Του Μπακάλικου υπάρχουν δύο ή τρία Raider απλωμένα πάνω σ' ένα χαλί από συνθετικό γκαζόν. Στην πραγματικότητα, δεν λέγονται πια έτσι –η μάρκα μετονομάστηκε σε Twix– αλλά κανείς δεν τολμάει να το πει στην Ανιές. Στο χωριό, ελάχιστοι είναι εκείνοι που θυμούνται να έχουν δει κάποιο άλλο άτομο να διευθύνει αυτό το μαγαζάκι.

Σ' αυτόν τον μακρόστενο χώρο βρίσκει κανείς σχεδόν όλα όσα πρέπει να έχει ο μπακάλης ενός μικρού χωριού. Κι όμως, οι περισσότεροι από τους πελάτες έρχονται μονάχα για να αγοράσουν πράγματα που δεν μπορούν να χαλάσουν, να ζαρώσουν ή να αφυδατωθούν. Ο ξάδελφος του Λόρενς είχε μια μέρα το θράσος να φέρει πίσω ένα πακέτο ληγμένα ζυμαρικά.

«Δεν πρόκειται για την ημερομηνία λήξης, παιδί μου, αλλά για την ημερομηνία παραγωγής του προϊόντος!» άρχισε να γκαρίζει η Ανιές. Μετά από μια σύντομη διαπραγμάτευση, τα ζυμαρικά ανταλλάχθηκαν με ένα κουτί μαρκαδόρους και, λίγες ώρες αργότερα, η επιγραφή που έπαιζε τον ρόλο ταμπέλας του καταστήματος είχε συμπληρωθεί ως εξής: ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΞΗΡΕΣ ΤΡΟΦΕΣ ΣΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΠΡΟΣ ΕΚΠΟΙΗΣΗ. Από τότε, η Ανιές δεν επιχείρησε ποτέ να διαγράψει αυτή την προσθήκη. Αντίθετα, ειδικεύτηκε στην παραποίηση ημερομηνιών λήξης. Χρησιμοποιώντας ένα στιλό με λεπτή μύτη, μετατρέπει το τρία σε οκτώ ή σε εννέα και μεταμορφώνει τον Ιανουάριο σε Ιούλιο με μια απλή οριζόντια γραμμή.

Ξέρει ότι οι κάτοικοι του χωριού θα ξανάρθουν έτσι κι αλλιώς: όσοι κάνουν τον δύσκολο υποχρεώνονται να φάνε στη μάπα δέκα λεπτά οδήγησης μέχρι το πλησιέστερο χωριουδάκι για ένα πακέτο αλεύρι. Και τα θέματα αρχής έχουν τα όριά τους. Ακόμα και ο ξάδελφος του Λόρενς θα αναγκαζόταν κάποια στιγμή να ξαναγοράσει ζυμαρικά.

Μπαίνω μέσα. Η ημέρα έχει ήδη αρχίσει καλά, το μόνο που της λείπει ακόμα είναι μερικές μαγικές μπάλες. Η παρουσία μου ξυπνάει την προσοχή ενός κουδουνιού, που όμως δεν είναι σαν το κουδούνι του κρεοπωλείου. Αυτό εδώ μοιάζει περίπου με στρίγκλισμα.

Τα στόρια του καταστήματος είναι μόλις ανεβασμένα, στο εσωτερικό επικρατεί σκοτάδι. Μία παγερή μυρωδιά κλεισούρας πλανιέται ανάμεσα στα παραφορτωμένα ράφια. Η πρωινή μυρωδιά σε δωμάτιο που δεν αερίστηκε ποτέ. Εγώ περιμένω υπομονετικά, παρακολουθώντας την πίσω πόρτα, αυτήν που οδηγεί στο διαμέρισμα της Ανιές. Εκεί πηγαίνει και τρυπώνει, εκεί λύνει τα φωτοτυπημένα της σταυρόλεξα. Πρέπει να υπάρχει ένα τραπέζι και μια καρέκλα, μια κουζίνα. Κανείς δεν είναι σε θέση να το επιβεβαιώσει.

Μένω ακίνητη και περιμένω, γιατί στην Ανιές δεν αρέσουν οι πελάτες που αρχίζουν να ψαχουλεύουν όσο εκείνη λείπει. Λύνω τα κορδόνια μου, ανασύρω τα κέρματα από τις κάλτσες μου. Δεν ήταν ανάγκη να κρύψω τα χρήματα σήμερα το πρωί. Αφού τελικά η μαμά δεν με είδε να φεύγω.

Ακούω: «Βρε, βρε, η Εύα!». Αποτελειώνω το δέσιμο του κορδονιού και σηκώνομαι όρθια.

Η Ανιές πηγαίνει στον πάγκο της βιαστικά, περπατάει καμπουριασμένη. Η πλάτη της σχηματίζει μια επίπεδη επι-

φάνεια, σαν βοηθητικό τραπεζάκι. Μια μέρα, ο Λόρενς ρώτησε για πλάκα πόσες μπίρες μπορούσε να κουβαλήσει ανάμεσα στις ωμοπλάτες της χωρίς να τις χύσει. Σήμερα, θα έλεγα οκτώ. Πρέπει να το συγκρατήσω, ίσως μπορέσω να του το πω αργότερα.

Η Ανιές προχωρά μπροστά μου ανάμεσα στα γκρίζα ράφια όπου είναι στοιβαγμένα σφουγγάρια, οδοντογλυφίδες, σερβιέτες και ψεύτικα λουλούδια. Ξέρει γιατί έχω έρθει. Τα ζαχαρωτά βρίσκονται στον κεντρικό διάδρομο.

«Πού είναι οι υπόλοιποι σωματοφύλακες;» ρωτάει η Ανιές. «Το παιδί της φάρμας και ο γιος του χασάπη;» Σηκώνω τους ώμους.

Από τότε που ο σύζυγός της έφυγε με έναν άλλο άνδρα, από τότε που έγραψε το καινούργιο ολόγκαν στην ταμπέλα της, τής είναι ανυπόφορο να διαλέγουν οι πελάτες μόνοι τους τα ζαχαρωτά. Το ίδιο ισχύει και για μένα.

Ζητώ ευγενικά είκοσι ιπτάμενους δίσκους, πέντε ξινά ζελεδάκια-ζώνες και δύο σακουλάκια με μαγικές μπάλες. Βάζει τα ζαχαρωτά σε ένα χάρτινο χωνί.

«Θα δεις σήμερα τον αδελφό του Γιαν; Θα μοιραστείς τις καραμέλες μαζί του;»

Απαντώ καταφατικά με σίγουρο ύφος, αν και δεν είμαι βέβαιη ότι θα τον δω. Μου βάζει μερικά ζαχαρωτά παραπάνω από το κάθε είδος.

Με το σακουλάκι στο χέρι και κρατώντας το τιμόνι, διασχίζω το χωριό. Το βλέμμα μου περιτρέπει τους έρημους δρόμους, με την ελπίδα ότι, δεν μπορεί, κάποια στιγμή ο Λόρενς και ο Πιμ θα ξεπροβάλουν μέσα από αυτό το κολάζ παλιών ανα-

μνήσεων. Μετά από μια ώρα δεν μου έχει μείνει ούτε μία καραμέλα. Το στόμα μου έχει πάρει φωτιά με όλη αυτή την ξινίλα. Νιώθω το στομάχι μου βαρύ. Θα έπρεπε να έχω μείνει σπίτι μου. Ίσως προσπάθησαν να μου τηλεφωνήσουν.

Συνεχίζω μέχρι το κρεοπωλείο.

Σήμερα, το ποδήλατο του Λόρενς δεν είναι ακουμπισμένο στην πρόσοψη. Έχει ίσως βρει καινούργιους φίλους ή καινούργιες ασχολίες για τα οποία δεν μου έχει μιλήσει, μπορεί και να έχει βγει. Ή απλώς έχει βάλει το ποδήλατό του στο γκαράζ ή ακόμα προτιμά, με τον καιρό που κάνει, να βλέπει τηλεόραση παρά να είναι μαζί μου.

Από τη φαρδιά βιτρίνα παρατηρώ το εσωτερικό του καταστήματος. Ο εφημέριος διαλέγει τι θα αγοράσει. Δείχνει με το δάχτυλο τη μορταδέλα. Η μητέρα του Λόρενς κάνει το αλλαντικό να αιωρηθεί για λίγο με χάρη κι έπειτα το τοποθετεί πάνω στον κόπτη. Από τη μισάνοιχτη πόρτα ακούω τη λάμα να περιστρέφεται αργά. Το κόψιμο του κρέατος παράγει έναν ήχο που δεν θυμίζει τεμαχισμό αλλά ξέφτισμα.

Ο Λόρενς είχε δίκιο. «Μια αγελάδα αποτελείται από ένα εκατομμύριο ίνες». Μας το είχε πει μια μέρα στο σχολείο, την ώρα του μεσημεριανού διαλείμματος, ενώ διέλυε ένα κομμάτι λουκάνικου σε πάμπολλα νήματα κρέατος, τα οποία στη συνέχεια τοποθετούσε ένα ένα πάνω σε μπαλίτσες που είχε πλάσει με την ψίχα του ψωμιού του. «Όταν το ξέρεις, παύει να σε πειράζει να το κόβεις κομματάκια». Η ιδέα δεν έμοιαζε να είναι δική του, παρ' όλα αυτά, το γεγονός ότι την είχε συγκρατήσει με εντυπωσίαζε.

Όταν κοιτάζω τη μητέρα του Λόρενς, νιώθω σχεδόν πάντα μια αίσθηση ηρεμίας. Αυτή τη στιγμή, ο τρόπος με τον οποίο

κινεί τα χέρια της δείχνει ότι μιλάει για τον καιρό που πάει να χαλάσει. Ύστερα στοιβάζει τις φέτες της μορταδέλας πάνω στον δίσκο της ζυγαριάς.

Την ίδια στιγμή, βλέποντας τον ιερέα ικανοποιημένο να πληρώνει τα ψώνια του, με κυριεύει μια μελαγχολία που δεν είχα αισθανθεί εδώ και πολύ καιρό και που νόμιζα, ήλπιζα πως ίσως είχε εξαφανιστεί για τα καλά.

Τώρα πια ξέρω ότι τίποτα δεν μπορεί να εμποδίσει αυτή την αίσθηση, ακόμα κι όταν είμαι καθισμένη στο μάθημα, στη σωστή τάξη, ντυμένη έτσι όπως όλοι έχουν συνηθίσει να με βλέπουν, ακόμα κι όταν βλέπω κρέας, ακόμα κι όταν δεν βλέπω κρέας. Κάτι μου λείπει, τα πάντα μου λείπουν, σαν να είχα υπάρξει κάποτε πιο πλήρης και να θυμόμουν πώς ήταν.

Έχω την ίδια ξαφνική αίσθηση κάθε φορά που πλένομαι όρθια στην μπανιέρα. Υπάρχει κάτι που κολλάει πάνω στο δέρμα μου, που με εγκλωβίζει, που κλείνει γύρω μου, που με κάνει να καταλάβω ότι δεν είμαι στη σωστή θέση.

Σκέφτηκα τις προάλλες πως έχει ίσως να κάνει με το γεγονός ότι γεννήθηκα λίγο μετά τα δίδυμα, από μια μήτρα ακόμη ελαφρά διεσταλμένη. Ίσως στη διάρκεια αυτών των πρώτων εννέα μηνών να ένιωθα τη μαμά ξεχειλωμένη γύρω από το σώμα μου.

Πριν η μητέρα του Λόρενς προλάβει να καταλάβει ότι την περιεργάζομαι, έχω κιόλας εξαφανιστεί από το οπτικό της πεδίο.

Η καταιγίδα ξεσπά πριν να φτάσω σπίτι. Οι πρώτες σταγόνες είναι χλιαρές. Ήταν αναμενόμενο: αφού τις τελευταίες ημέρες βγήκε ζεστό νερό από τη βρύση του κρύου. Ψάχνω

να προφυλαχτώ κάτω από ένα δέντρο, πηγαίνω κάτω από τα κωνοφόρα που πλαισιώνουν τον κήπο μας και παρατηρώ την αντάρα γύρω μου. Οι ριπές του αέρα σαρώνουν ακόμα και τη νεροποντή.

Δεν έπρεπε σε καμία περίπτωση να δωρίσουμε εργαλεία στον μπαμπά, και προπαντός όχι ψαλίδι κλαδέματος. Εδώ και δύο χρόνια η συσκευή κρέμεται από την οροφή, ακίνητη, με τις δύο λαβές της άχαρα στραμμένες προς το πάτωμα. Όταν φυσάει, ταλαντεύεται. Ίσως έτσι να ήρθε η ιδέα στον μπαμπά.

Στην αρχή, το φύλλωμα των δέντρων δεν αφήνει να περάσει τίποτα, αλλά πολύ σύντομα χοντρές ακανόνιστες σταγόνες στάζουν ανάμεσα στα κλαδιά. Δεν με πειράζει να βραχώ.

ΤΙ ΘΑ ΓΙΝΟΤΑΝ ΑΝ ΜΠΟΡΟΥΣΣΕΣ ΝΑ ΕΚΔΙΚΗΘΕΙΣ ΕΝΑ ΟΛΟΚΛΗΡΟ ΧΩΡΙΟ;

Σ' ένα μικρό φλαμανδικό χωριό, το 1988, γεννιούνται μόνο τρία μωρά: ο Λόρενς, ο Πιμ και η Εύα. Τα τρία παιδιά, οι «τρεις σωματοφύλακες», είναι αχώριστα. Οι ενήλικες μοιάζουν απόντες, χαμένοι στις δικές τους εμμονές, αδυναμίες και πάθη, έτσι η παιδική αθωότητα και η ανεμελιά ορίζουν τις ζωές των τριών φίλων. Η φλαμανδική ύπαιθρος όμως αποπνέει μια νοσηρότητα, παντού ελλοχεύει ένας ακαθόριστος φόβος.

Στην εφηβεία οι σχέσεις των παιδιών ραγίζουν, με τρόπο ύπουλο, απροσδιόριστο. Ένα καλοκαίρι με καύσιωνα, τα δυο αγόρια καταστρώνουν ένα σχέδιο προκειμένου να πείσουν τα πιο όμορφα κορίτσια του χωριού να γδυθούν μπροστά τους. Για να πετύχουν τον σκοπό τους, επινοούν ένα τέχνασμα: κάθε κορίτσι θα πρέπει να λύσει ένα αίνιγμα κάνοντας σχετικές ερωτήσεις· ως αντάλλαγμα για κάθε ερώτηση θα βγάζει ένα ρούχο. Η Εύα θα πρέπει να γίνει συνένοχη των αγοριών αν θέλει να παραμείνει στην παρέα. Συμφωνεί, χωρίς να ξέρει ακόμη ότι αυτό το «φωνικό καλοκαίρι» θα τη σημαδέψει για πάντα.

Χρόνια αργότερα, η Εύα αποδέχεται την πρόσκληση του Πιμ να επιστρέψει στη γενέτειρά της. Στο πορτ μπαγκάζ του μικρού αυτοκινήτου της κουβαλάει ένα μεγάλο κομμάτι πάγου και στην ψυχή της όλα τα τραύματα του παρελθόντος ακόμη ανοιχτά.

Μια μεγαλειώδης
είσοδος
στο ευρωπαϊκό
λογοτεχνικό
προσκήνιο.
—Trouw

Ένα ντεμπούτο που
κάθε συγγραφέας
θα ζήλευε:
ευφάνταστο,
ανατρεπτικό
και ανελέητο.
—De Standaard

Καλά θα κάνετε
να θυμάστε
το όνομα
της Lize Spit.
—Stern

ISBN 978-618-03-1933-0

9 786180 319330
ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 81933